

Handläggare
Krister Eriksson
Telefon: 08-508 25 567**Till**
Socialnämnden

Remiss - Rekommendation att teckna avtal med Stockholms läns landsting om att etablera och gemensamt finansiera ett regionalt kunskapscentrum för utveckling av den palliativa vården och omsorgen i länet, (Dnr: KSL/12/0168-11).

1 bilaga

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till detta tjänsteutlåtande som svar på rubricerad remiss från KSL.
2. Ärendet överlämnas till kommunstyrelsen
3. Omedelbar justering.

Gillis Hammar
FörvaltningsdirektörDenise Melin
Avdelningschef**Sammanfattning**

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen och Kommunförbundet Stockholms Län har med hjälp av en projektgrupp tagit fram ett förslag till ett palliativt kunskapscentrum i Stockholms län. Det finns behov av kunskap om palliativ vård på alla nivåer inom vård och omsorg i länet. Det gäller inom landstingsdriven vård såväl som inom kommunalt och privat driven vård.

Förvaltningen instämmer i förslaget och föreslår att socialnämnden beslutar enligt KSL:s rekommendation att teckna avtal med Stockholms läns landsting om i denna fråga.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat ärendet ”Rekommendation att teckna avtal med Stockholms läns landsting om att etablera och gemensamt finansiera ett regionalt kunskapscentrum för utveckling av den palliativa vården och omsorgen i länet” Dnr: 325-894/2014 till samtliga stadsdelsnämnder, facknämnderna Socialnämnden och Äldrenämnden samt till stadsledningskontoret för yttrande senast den 1 oktober 2014.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, strategiska enheten. Rådet för funktionshinderfrågor har behandlat ärendet den 18 september 2014.

Remissen

Utredningsuppdraget

Hälso- och sjukvårdsförvaltningen (HSF) fick ett utredningsuppdrag vid landstingsfullmäktige 2012-10-15 att tillsammans med Regionalt cancercentrum (RCC), Kommunförbundet Stockholms län (KSL) samt vårdgivare ta fram ett förslag till ett Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län.

2013-04-09 beslutade Presidiegruppen KSL/HSN att kommunerna deltar i framtagande av förslag till palliativt kunskapscentrum för kompetenshöjning och kvalitetsutveckling samt forskning kring palliativ vård och omsorg.

Palliativ vård

Enligt WHO:s definition från 2002 handlar vården om patienter med obotlig, progressiv sjukdom där livsslutet är det förväntade utfallet men där den palliativa vården med fördel tillämpas redan i ett tidigt palliativt skede, tillsammans med annan sjukdomsmodifierande och livsförlängande behandling. Vidare poängteras att palliativ vård inte enbart ska handla om patienter med spridd cancer, utan omfatta patienter i alla åldrar med obotlig, progressiv sjukdom, till exempel sena stadier av KOL, hjärtsvikt, ALS eller demens.

För att enligt WHO:s definition kunna kalla den vård man erbjuder för palliativ vård, utgår man från en helhetssyn där följande fyra dimensioner beaktas:

- **Fysisk dimension** (bl a smärta, illamående, andnöd)
- **Psykisk dimension** (till exempel oro, nedstämdhet, sömnproblem)
- **Social dimension** (bl a boendet och närståendestöd)
- **Existentiell/andlig dimension** (till exempel dödsångest, meningslöshet)

Med helhetssyn avses att samtliga fyra dimensioner påverkar varandra. Som exempel vet man från den moderna hjärnforskningen att akut obearbetad dödsångest ökar upplevelsen av fysisk smärta.

Förslag till palliativt kunskapscentrum

Ett palliativt kunskapscentrum i Stockholms län ska utifrån en gemensam värdegrund och ett gemensamt förhållningssätt, ha som mål att all personal som vårdar palliativa patienter ska ha kunskap om och förståelse för ett palliativt förhållningssätt.

Det palliativa kunskapscentrumet ska utgöra en kunskapsbank för palliativa frågor. Uppdragen kan delas upp enligt följande:

- Sammanställa kunskap från aktuell forskning och utvecklingsarbete så att forskningsresultat omsätts till praktik.
- Informera, utbilda, utveckla/driva palliativa frågor, stöd och rådgivning, så att kunskapen om palliativ vård ökar hos alla personalgrupper som vårdar palliativa patienter.

Samverkan

Det är viktigt och nödvändigt med samverkan med andra kunskapscentrum och forsknings- och utvecklingsenheter. I Stockholms län pågår forskning inom palliativ vård vid följande organisationer:

- Karolinska Institutet
- Palliativt forskningscentrum vid Ersta Sköndals högskola med Ersta sjukhus
- Sophiahemmet
- Stockholms sjukhem

Nyttan med ett kunskapscentrum

Vinsterna för den enskilde patienten och de anhöriga består i att vårdens utformning baseras på palliativ, mångdimensionell kunskap och förståelse om de speciella symtom, problem och farhågor som är kopplade till det annalkande livsslutet. Trots all kunskap finns rädsla både hos patienten och närstående.

Den allmänna vården idag är bra på att handlägga sjukdomar men inte lika bra på att förbereda patienten för livets slut och samtidigt klara av att hjälpa patienten att bibehålla ett realistiskt hopp och att leva fullt ut fram till livets slut. Det är här den palliativa kunskapsutvecklingen behövs.

Det handlar inte om allmän omvårdnadskunskap utan specifik förmåga att föra det svåra samtalet, att göra etiska avväganden, att kunna bemöta dödsångest och klara både smärtbehandling och annan symtomlindring. Avsevärda resurser kommer att kunna användas effektivare eftersom en väl fungerande palliativ vård har visat sig minska återinläggningar och minska konsumtionen av slutenvård.

Organisation

Det palliativa kunskapscentret i Stockholms län förslås bestå av:

- Styrgrupp bestående av:
 - Tjänstemän från kommun och landsting
- Stab bestående av:
 - Chef
 - Vetenskaplig ledare
 - Utbildningsansvariga (3)
 - Kommunikatör
 - Administratör
- Referensgrupper
 - Representanter från intresseorganisationer som organiserar patientgrupper, barn och äldre
 - Yrkesverksamma som möter patienter och närstående

Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) föreslås få driftsansvar för ett Palliativt kunskapscentrum i Stockholms län.

Beräknad kostnad år ett och fördelningsmodell

Totalt: 8 219 000 kronor

- Stockholms läns landsting förslås stå för 50 procent av kostnaden.
- Kommunerna i Stockholms län föreslås stå för 50 procent av kostnaden.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Behovet av palliativ vård ökar i takt med att fler personer insjuknar i olika sjukdomar. Allt fler med kronisk och obotbar sjukdom lever längre med hjälp av insatser och behandlingar som syftar till att vara livsförlängande. År 2012 avled ca 16 000 personer i Stockholms län, 26 % av dessa avled i särskilt boende (SÄBO), 43 % på sjukhus, 9 % i hemmet (hemsjukvård eller avancerad sjukvård i hemmet) medan 22 % inte var inskrivna i någon vårdform. Mot bakgrund av denna utveckling anser förvaltningen att det finns ett tydligt behov av ett palliativt kunskapscentrum i länet.

Det saknas en neutral och samlande kraft som kan bistå vårdgivare i att praktiskt tillämpa forskningsresultat. Förvaltningen instämmer i att ett palliativt kunskapscentrum i den delen kan göra en stor insats och därmed bli en resurs för berörda verksamheter.

Förvaltningen ser också positivt på de samordningsvinster som kan göras. Genom ökad samordning mellan specialistkompetenser, hemsjukvård och hemtjänst behöver patienten inte flyttas runt mellan olika vårdgivare, vården kommer dit patienten är.

Bilaga

Remiss – Rekommendation att teckna avtal med Stockholms läns landsting om att etablera och gemensamt finansiera ett regionalt kunskapscentrum för utveckling av den palliativa vården och omsorgen i länet.